

материалното положение на собственика, и въ оная система отъ различнитъ економически положения каквато е представлявало старобългарското общество, се е редило паралелно съ това размѣра и видътъ на тѣхнитъ жилища. Следствие на тежкото економическо положение, ратаитъ сж смѣнявали често боляритъ въ земитъ на които сж работили. Това имъ преминаване и преселване отъ една страна и лошото имъ економическо положение отъ друга, не имъ е давало възможность да уредатъ едно уседнало и уредено жилище: тѣ сж обитавали най-обикновени леки еднопространствени колиби и много начесто троглодитни ями. Тѣзи мизерни жилища се явяватъ едновременно съ обединяването на селенитъ, което става презъ византийско владичество въ България и което продължава особено болезнено презъ второто царство. Изглежда като че ли презъ времето на първото царство, положението на селенитъ да е било по-добро: колкото културното влияние на Византия по се е налагало въ България, толкова и деференцирането въ старобългарското общество, а отъ тука и голѣмитъ крайности, въ тов общество, се очертватъ и отъ славянската демократичность не остава и следа. Изобщо казано селската кжща презъ времето на византийското владичество и второто царство е била въ по-лошо състояние отъ тази при първото царство.

Земледѣлието и скотовѣдството сж били главенъ обектъ на старобългарското селско стопанство: знае се, че Цариградъ е билъ спасяванъ отъ гладъ съ българско жито прашано отъ Светослава. Хранитъ най-често сж били държани въ скривалищни ями, направени въ дворищата. Въ 1189 год., третия кръстоносенъ походъ, при едно настѣпление на кръстоносцитъ отъ Цариградъ къмъ Тракия, последнитъ дохождатъ до Пловдивъ, гдето споредъ съобщението на взелия въ похода участие Анзбертусъ, разрушили напуснатитъ отъ селенитъ села около Пловдивъ и изровили житата изъ подземнитъ скривалища.

Селско-стопански дворъ въ стара България е билъ известенъ подъ името „стаси“, по това име се срѣща въ хрисовулитъ, въ които се изброяватъ земитъ и владенията, които се даряватъ на монастиритъ. Въ по-широка смисълъ къмъ тѣхъ сж принадлежали ниви, ливади, виногради (лозя), периволи, и врѣтожади (градини), жрѣнки (воденици), мѣста жрѣнчани (воденични оджаци), сенокоси и др. „стаси“ и притежания“, които били въ връзка съ домакинството или „държавата“. Подъ „държава“ въ българскитъ хрисовули се разбира имотъ, който е принадлежалъ нѣкому. Къмъ „стаси-тѣ“ сж принадлежали и „летови-